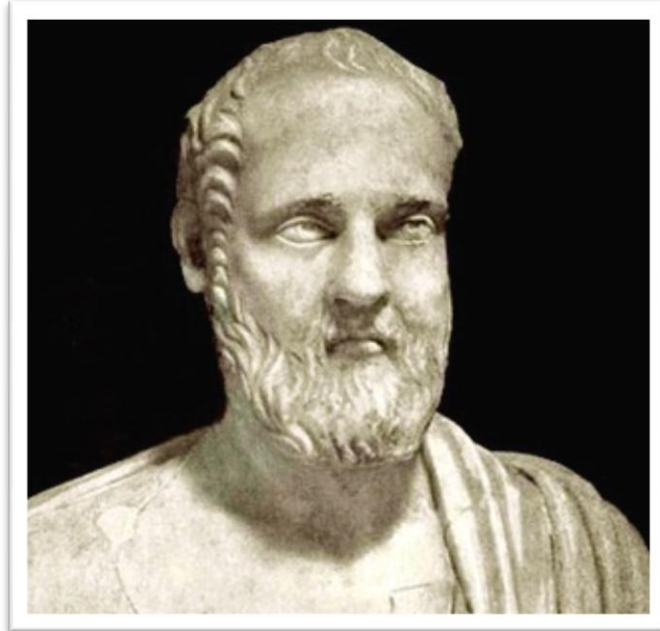

Ενότητα 9, Ανυπέρβλητα πρότυπα

Αρχαία Α' Γυμνασίου

Λύσεις ασκήσεων σχολικού βιβλίου

σχ. βιβλίο (σ.σ. 70-73)

Ενότητα 9: Ανυπέρβλητα πρότυπα

Λύσεις των ασκήσεων του σχολικού βιβλίου (σ.σ. 70-73)

Μετάφραση

Ὅρῶν, ὦ Νικόκλεις,	Επειδή βλέπω, Νικοκλή,
τιμῶντά σε τὸν τάφον τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων,	ὅτι τιμάς τον τάφο του πατέρα σου ὄχι μόνο με το πλήθος και τη λαμπρότητα των προσφορῶν σου,
ἀλλὰ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσιν,	ἀλλὰ με χορούς, μουσική και με αθλητικούς αγώνες,
ἤγησάμην Εὐαγόραν,	σκέφτηκα ὅτι ο Ευαγόρας,
χαίρειν ὄρῶντα τὴν τε ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν περὶ αὐτὸν.	θα χαίρεται να βλέπει την φροντίδα και τη μεγαλοπρέπεια των τιμῶν σου προς αὐτόν.
εἴ τις ἔστιν αἴσθησις τοῖς τετελευτηκόσιν περὶ τῶν γιγνομένων ἐνθάδε,	αν νιώθουν κάτι ο νεκροί για ὅσα γίνονται ἐδῶ,
Πολὺ δ' ἂν ἔτι πλείω χάριν ἔχοι,	Και θα ὀφείλε πολύ μεγαλύτερη ευγνωμοσύνη,
εἴ τις δυνηθεῖ εἰπεῖν ἀξίως περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν κινδύνων αὐτοῦ.	αν κάποιος μπορούσε να μιλήσει με την ἴδια μεγαλοπρέπεια για τις συνήθειες του βίου του και τις ριψοκίνδυνες πράξεις του.
εὐρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύχους τῶν ἀνδρῶν πάντα ποιοῦντας	διότι θα διαπιστώσουμε ὅτι οἱ φιλόδοξοι και γενναῖοι ἄντρες κάνουν τα πάντα
ὅπως καταλείψουσιν ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην.	για να αφήσουν πίσω τους την ἀθάνατη δόξα.
Τίς δ' οὐκ ἂν ἀθυμήσειεν,	Και ποιος δεν θα στενοχωριόταν,
ὅταν ὄρῃ μὲν γενομένους ὑμνουμένους τοὺς περὶ τὰ Τρωικὰ,	ὅταν βλέπει να υμνοῦνται αὐτοὺς που ἔζησαν τον καιρὸ των τρωικῶν,
αὐτὸν δὲ προειδῆ,	ενῶ για τον εαυτό του γνωρίζει εκ των προτέρων,
Μηδέποτε ἀξιωθησόμενον τοιοῦτων ἐπαίνων;	ὅτι ποτέ δεν θα κριθεῖ ἀξίος για τέτοιους επαίνους;
μηδ' ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἀρετὰς ἐκείνων,	ἀκόμα και αν ξεπεράσει τις ἐνδοξες πράξεις ἐκείνων,
Τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος.	Αἰτία αὐτῶν εἶναι ο φθόνος.
οὕτω γὰρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν,	γιατί τόσο μικρόψυχοι εἶναι μερικοί ἀπὸ αὐτοὺς,

ὥσθ' ἦδιον ἂν εὐλογουμένων ἀκούοιεν	ὥστε με μεγαλύτερη ευχαρίστηση θα άκούγαν να επαινούνται
οὕς οὐκ ἴσασιν εἰ γέγονασιν,	άνθρωποι τους οποίους δεν ξέρουν αν έχουν υπάρξει,
ἢ τούτων ὑφ' ὧν εὔπεπονθότες αὐτοῖ τυχάνουσιν.	παρά αυτούς από τους οποίους τυχαίνει να έχουν ευεργετηθεί.

Ἴσοκράτης, *Εὐαγόρας* 1-6 (διασκευή)

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείστε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Ερωτήσεις Κατανόησης

- 1. Πώς τίμησε ο Νικοκλής τον πατέρα του; Τι θεωρεί ο Ισοκράτης ότι θα ικανοποιούσε περισσότερο τον Ευαγόρα;**

Ο Νικοκλής τίμησε τον πατέρα του με τις καθιερωμένες νεκρικές τιμές, αλλά και με μουσική, χορούς και αθλητικούς αγώνες.

Ο Ισοκράτης θεωρεί ότι ο Ευαγόρας θα ικανοποιούνταν περισσότερο αν ερχόταν κάποιος να μιλήσει με την ίδια μεγαλοπρέπεια και την ίδια αξία για τις ένδοξες και ενάρτετες πράξεις που υπέδειξε τόσο στο πεδίο των μαχών αλλά και στην ιδιωτικό και κοινωνικό του βίο.

- 2. Πώς λειτουργεί ο φθόνος όταν πρόκειται να τιμηθούν κατορθώματα ένδοξων αντρών;**

Οι άνθρωποι δεν μπορούν να ακούνε επαίνους για ανθρώπους που έπραξαν μεγάλα ανδραγαθήματα, γιατί οι ίδιοι δεν μπορούν να φτάσουν αυτές τις ενάρτετες πράξεις. Κυρίως δεν ανέχονται να ακούνε επαινετικούς λόγους για εκείνους, από τους οποίους έχουν ευεργετηθεί, προτιμούν να υμνούν τους άγνωστους. Με αυτό τον τρόπο λειτουργεί ο φθόνος στους ανθρώπους που δείχνουν μικροψυχία απέναντι σ' αυτούς που έχουν αφήσει πίσω τους την αθάνατη δόξα.

- 3. Ο Περικλής στον Επιτάφιο λόγο που εκφωνεί προς τιμήν των Αθηναίων που έπεσαν κατά το πρώτο έτος του Πελοποννησιακού πολέμου παρατηρεί: μέχρι γάρ τούδε άνεκτοί οι ἔπαινοί εἰσι περὶ ἐτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἰκανὸς εἶναι δρᾶσαι τι ὧν ἤκουσεν· τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι αὐτῶν φθονοῦντες ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν (Θουκ. 2.35.2-3: γιατί μέχρι αυτού του σημείου είναι ανεκτοί οι έπαινοι, όταν λέγονται για άλλους, στον βαθμό δηλαδή που ο καθένας νομίζει ότι είναι ικανός να κάνει κάτι από όσα άκουσε· επειδή όμως καταλαμβάνονται από φθόνο για ό,τι τους ξεπερνάει, δείχνουν γι' αυτό δυσπιστία). Να συγκρίνετε την άποψη αυτή με όσα διαβάσατε στο κείμενο του Ισοκράτη.**

Ο Επιτάφιος λόγος του Περικλή εκφωνήθηκε για τους νεκρούς Αθηναίους που έπεσαν ηρωικά στο πεδίο της μάχης. Οι απόψεις του Περικλή αλλά και του Ισοκράτη είναι ίδιες, αναφέρονται στο φθόνο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι άνθρωποι που έφυγαν από τη ζωή και άφησαν πίσω τους την υστεροφημία, δηλαδή την αιώνια τιμή για το όνομά τους αλλά και την οικογένειά τους. Οι άνθρωποι μπορούν να ακούνε για πράξεις που έχουν τη δυνατότητα να κατορθώσουν οι ίδιοι, ό,τι ξεπερνάει τις ικανότητές τους, το αντιμετωπίζουν με αδιαφορία και μισαλλοδοξία.

Λεξιλογικά Ετυμολογικά

- 1. Να συνδυάσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τις λέξεις της στήλης Β' και, αφού δημιουργήσετε αποδεκτά ονοματικά σύνολα, να τα χρησιμοποιήσετε σε προτάσεις:**

A`	B`
1. πατρογονικός	α. εστίες
2. πατριωτικός	β. φιλοξενία
3. δεύτερη	γ. αγώνας
4. πατερικός	δ. Πατριαρχείο
5. πατροπαράδοτος	ε. πατρίδα
6. Οικουμενικός	στ. κείμενο

Απαντήσεις: 1-α, 2- γ, 3-ε, 4- στ, 5 –β, 6 - δ.

Προτάσεις:

Όποτε πηγαίνω στην πατρογονική μου εστία θυμάμαι στιγμές από την παιδική μου ηλικία.

Οι Έλληνες υπέδειξαν μεγάλη γενναιότητα στον πατριωτικό αγώνα που έδωσαν ενάντια στους Τούρκους.

Αγαπάει τόσο τη Γαλλία που τη θεωρεί δεύτερη πατρίδα του.

Τα πατερικά κείμενα με το μεγάλο πλούτο τους βοηθούν το σύγχρονο άνθρωπο να επιλύσει διάφορα προβλήματα.

Οι τουρίστες πρέπει να έρθουν στην Ελλάδα για να γνωρίσουν την πατροπαράδοτη φιλοξενία της.

Το οικουμενικό πατριαρχείο είναι η έδρα της Ορθοδοξίας.

2. Να αναζητήσετε στον Λεξιλογικό Πίνακα λέξεις της ν.ε. συνώνυμες των παρακάτω:

συμπολίτης, συντοπίτης: **πατριώτης**

πρόγονος: **προπάτορας**

εθνικός: **πατριωτικός**

πατριωτισμός: **φιλοπατρία, πατριδολατρία.**

3. Σε ποιες περιπτώσεις και με ποια ειδικότερη σημασία χρησιμοποιούνται οι φράσεις: «πάτερ ημων», «πατέρες της Εκκλησίας», «πάτερ φαμίλιας», «πνευματικός πατέρας», «παίρνω (κάτι) πατριωτικά».

πάτερ ημων: Η φράση χρησιμοποιείται ως προσφώνηση στον θεό στην Κυριακή Προσευχή.

πατέρες της Εκκλησίας: Η φράση αναφέρεται στους ανθρώπους της εκκλησίας που σημείωσαν σημαντικό έργο, στηρίζοντας το γένος με τις πράξεις τους, σώζοντας σημαντικά κείμενα (ιστορικά, φιλοσοφικά) και συνέβαλαν στη διάδοση του Χριστιανισμού και σε άλλους λαούς (πατέρες: Κύριλλος, Μεθόδιος, Μέγας Βασίλειος, Νίσυρος, Ναζιανζηνός κ.α.)

πάτερ φαμίλιας: Η φράση δηλώνει τη θέση του πατέρα ως αρχηγού στην οικογένεια. Σε παλαιότερα χρόνια που η κοινωνία ήταν πατριαρχική, η φράση δήλωνε τον αυστηρό και εξουσιαστικό πατέρα .

πνευματικός πατέρας: Η φράση χρησιμοποιείται για τον άνθρωπο που έχει πνευματική και ψυχική καλλιέργεια και καθοδηγεί το πλήθος στις σωστές επιλογές. Η φράση σημαίνει και τον άνθρωπο που βαφτίζει παιδί.

παίρνω (κάτι) πατριωτικά: Η φράση σημαίνει ότι αντιμετωπίζω μια κατάσταση με ζήλο.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

B.2 Ετυμολογικά

Παράθεμα

Καταλήξεις ρημάτων που παράγονται από ρήματα

- (ι)άω
- έω
- όω
- εύω
- σσω / - ττω
- ζω
- άζω
- ιζω
- αίνω
- ύνω
- αίρω
- λω

1. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα της στήλης Α' με τα παράγωγα ρήματα της στήλης Β'

A'	B'
	α. βοάω, βοῶ
1. ἰκέτη	β. δουλόω, δουλῶ
2. παῖς	γ. ἀνιάω, ἀνιῶ
3. μέλας	δ. δοξάζω
4. ἐχθρός	ε. σκηνέω, σκηνῶ
5. ἀνία	στ. δουλεύω
6. σκηνή	ζ. ἐχθραίνω
7. δοῦλος	η. παιδεύω
8. δόξα	θ. μελαίνω
9. βοή	ι. παίζω
	ια. ἰκετεύω

Απαντήσεις:

1. ἰκέτη - **ια.** ἰκετεύω
2. παῖς- **η.** Παιδεύω, **ι.** παίζω
3. μέλας - **θ.** μελαίνω
4. ἐχθρός - **ζ.** ἐχθραίνω
5. ἀνία-**γ.** ἀνιάω, ἀνιῶ
6. σκηνή- **ε.** σκηνέω, σκηνῶ
7. δοῦλος- **β.** δουλόω, δουλῶ, **στ.** δουλεύω
8. δόξα - **δ.** δοξάζω
9. βοή- **α.** βοάω, βοῶ

2. Να σχηματίσετε παράγωγα ρήματα από τα παρακάτω ονόματα:

τόλμη > τολμάω, τολμῶ
παγίς (-ίδος) > παγιδεύω
θερμός > θερμαίνω
εὐεργέτης > εὐεργετῶ
νόσος > νοσέω, νοσῶ
πόνος > πονέω, πονῶ

3. Να γράψετε από ποια ονόματα προέρχονται από τα παρακάτω ρήματα:

ὀρίζω < ὄρος
λαμπρύνω < λαμπρός
φονεύω < φόνος/φονιάς/φονεύς
ἐρίζω < ἔρις
στεφανῶ (-όω) < στέφανος
ὀρμάω (-άω) < ὄρμη

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

 ...Πράξεις Παιδείας!

Γ. Γραμματική

Παράθεμα:

Συλλαβική αύξηση

ψεύδω → ἔψευκα

ράπτω → ἔρραφα

κτείνω → ἔκτονα

στρατεύω → ἔστράτευκα

χρονική αύξηση

ἐλπίζω → ἤλπικα

ἀθροίζω → ἠθροικα

Παρατηρήσεις:

άφων

Χειλικά	Ουρανικά	Οδοντικά
π (πτ),β,φ	τ,δ,θ	ττ, κ,γ,χ

Όταν το ρήμα ξεκινάει με άφωνο χ, φ, θ τότε :

χ-κ χορεύω → κεχόρευκα

φ-π φύω → πέφυκα

θ-τ θύω → τέθυκα

ε. *Ἀλκιβιάδης βέβλαφε* (βλάπτω) τούς συνόντας (= αυτούς που τον συναναστρέφονται).

4. Να συμπληρώσετε οριζοντίως τους αντίστοιχους τύπους των άλλων χρόνων των παρακάτω ρημάτων:

Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος
γυμνάζεις	ἐγύμναζεις	γυμνάσεις	ἐγύμνασας	γεγύμνακας	ἐγεγυμνάκεις
πιστεύουσι	ἐπίστευον	πιστεύουσιν	ἐπίστευσαν	πεπιστεύκασι	ἐπεπιστεύκεσαν
σκευάζει	ἐσκεύαζε	σκευάσει	ἐσκεύασε	ἐσκεύακε	ἐσκευάκει
διαπράττομεν	διεπράττομεν	διαπράξομεν	διεπράξαμεν	διαπεπράχαμεν	διεπεπράχεμεν
κηρύττομεν	ἐκηρύττομεν	κηρύξομεν	ἐκηρύξαμεν	κεκηρύχαμεν	ἐκεκηρύχεμεν
θύετε	ἐθύετε	θύσετε	ἐθύσατε	τεθύκατε	ἐτεθύκετε

5. Να μεταφέρετε τα υπογραμμισμένα ρήματα στην οριστική του παρακειμένου και του υπερσυντελικού:

Α. Ἔγώ γάρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω (τόσο μεγάλη εμπιστοσύνη ἔχω στον εαυτό μου), ὥστε σύνειμι ἀδεῶς (= συναναστρέφομαι χωρίς φόβο) τοῖς πονηροτάτοις. (πεπίστευκα / ἐπεπιστεύκειν).

Β. θαυμάζω δέ Λακεδαιμονίων πάντων μάλιστα. (τεθαύμακα / ἐτεθαυμάκειν).

Γ. Καί οὐ τοῦτο μόνο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις ἀλλά καί αὐτὸς ἔδωκα τριάκοντα δραχμᾶς ἐκατέρῳ (συμβεβούλευκα / συνεβεβουλεύκειν)

Δ. Τά μὲν γάρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὕτε τούς ἰδιώτας οὕτε τό κοινόν τῆς πόλεως βλάπτει (βέβλαφε / έβεβλάφει).

6. Να γράψετε τα παρακάτω ρήματα στην α.ε:

ἔχει ἀλλάξει (ἀλλάττω): **ἤλλαχε**
 εἶχες καταδιώξει (διώκω): = **έδεδιώχεις**
 ἔχουμε φυλάξει (φυλάττω): **πεφυλάχαμεν**
 εἶχαν γράψει (γράφω): **έγεγράφεσαν**

Επιμέλεια: Μαρία Φυλακτού

...Πράξεις Παιδείας!